

a. Pronoms febles: L'ortografia i les normes per separar-los correctament.

1. Escrivim tots els pronoms junts, o tots davant o tots darrere (**te'ls passo, menja-t'ho...**), mai davant i darrere. Els verbs compostos de dos o més elements admeten les dues possibilitats (**me la vaig endur** o **vaig endur-me-la**). 2. Quan falta un "tros" de pronom posem un apòstrof per marcar aquest fet (**t'agafes = te + agafes, gira't = gira + et...**). 3. Davant del verb posem espai o/i apòstrof. Darrere del verb posem apòstrof o/i espai. Quan hi ha el pronom complet, deixem espais davant del verb (**te la mereixes**) i guionets darrere del verb (**guanya-te-la**). 4. Davant del dubte, l'apòstrof al més a la dreta possible (**te'n vas, te n'emportes, te n'hi vas...**). 5. Són excepcions a la norma anterior **hi** i **ho**, que mai queden "mutilats" (**dóna-m'ho, m'hi veig...**). 6. En altres casos de dubte primer unirem els dos pronoms i després la unió resultant la "lligarem" al verb (**menja-te'l**, perquè tot i que ve de **menja't + el**, nosaltres hem unit **te + el = te'l**, i un pronom sencer darrere el verb hem quedat que l'uníem amb un guionet).

Exercicis:

1. Separa les formes verbals dels pronoms febles i, quan tinguis dues opcions, separa directament la que sigui correcta.

Telafaig jo, aquesta redacció.....

Festela tu, la truita, que en saps més.....

No **hivull anarhi**, a l'Iraq (a més hi ha un error).....

Setpot dir això?.....

Thiposes fulles i no passa res.....

Teldono ara, el premi.....

Agafam fort.....

Agafamel tu, el carnet.....

Agafameles totes, les redaccions.....

Menvaig ara mateix, que tinc gana.....

Menhivaig el dilluns, a Escòcia.....

Lantrauràs morta, la guineu, del cau.....

Tenadones, del que **testic** dient?.....

Melobres, la porta?.....

Melainscrius tu, aquesta noia?.....

col·loqueuse o **col·loqueuvos** aquí

(sols una forma és bona).....

posemnos o **posemse** els barrets (el mateix).....

thiposo una goteta de llet

lihodiré demà

no **menpenedeixo**, del que vaig fer.....

no **menrecordo**, del que em vas dir.....

doneuvosen, us prenen el pel

aficionathi. La petanca és fantàstica.....

lihipresento (el meu xicot en el parc) al meu pare.....

lainvento.....

setimposen obligacions

va quedarsels tots, els caramels.....

vaig enviarlosla per correu, la carta.....

correccions:

Telafaig jo, aquesta redacció.....TE LA FAIG.....

Festela tu, la truita, que en saps més.....FES-TE- LA.....

No **hivull anarhi**, a l'Iraq (a més hi ha un error).....NO HI VULL ANAR/NO VULL ANAR-HI (**PERÒ MAI ELS DOS JUNTS**).....

Setpot dir això?.....SE" T.....POT..... **Thiposes**

fulles i no passa res.....T."HI.....POSES..... **Teldono**

ara, el premi.....TE" L.DONO..... **Agafam**

fort.....AGAFA" M..... **Agafamel** tu, el

carnet.....AGAFA- ME" L..... **Agafameles**

totes, les redaccions.....AGAFA-ME- LES..... **Menvaig** ara

mateix, que tinc gana.....ME" N VAIG..... **Menhivaig** el

dilluns, a Escòcia.....ME N" HI VAIG.....

Lantrauràs morta, la guineu, del cau....LA" N TRAU RÀS (**CAS MOLT POC HABITUAL**) **Tenadones**, del que testic dient?.....TE N" ADONES T" ESTIC. **Melobres**, la porta?.....ME L" OBRES.....

Melainscrius tu, aquesta noia?.....ME LA INSCRIUS (**PERQUÈ APLIQUEM L'EXCEPCIÓ SEGÜENT: NO S'APOSTROFEN ELS MOTS PRECEDITS DE "LA" I QUE COMENCEN AMB UNA "I" O UNA "U" ÀTONA (exemple: la universitat, la història...)**.

col·loqueuse o **col·loqueuvos** aquí (sols una forma és bona)....COL·LOQUEU-VOS.. **posemnos** o **posemse** els barrets (el mateix).....POSEM- NOS..... **thiposo** una goteta de llet T" HI POSO.....

lihodiré demà LI HO DIRÉ..... no **menpenedeixo**, del que vaig fer.....ME" N PENEDEIXO..... no **menrecordo**, del que em vas dir.....ME" N RECORDO..... **adoneuvosen**, us prenen el pel ADONEU-VOS- EN..... **aficionathi**. La petanca és fantàstica.....AFICIONA- T" HI..... **lihipresento** (el meu xicot en

el parc) al meu pare..LI HI PRESENTO **lainvento**.....LA
INVENTO..... **setimposen** obligacions SE
T"IMPOSEN..... **va quedarsels** tots, els caramels....VA
QUEDAR- SE"LS..... **vaig enviarlosla** per correu, la

carta.....VAIG ENVIAR-VOS- LA **2. Fes el mateix. Laposo** a la
rentadora? **Dónali**
records..... Animat i
decideixte..... **Aneuvosen** ara, que fareu
tard..... **Senva** sempre al moment de pagar.....
Lihodiré demà..... **Volia**
demanarvosho o ushovolia demanar (les dues són
bones)..... **Aficionathi**, és un gran
passatemps..... **Trucali** avui (*truca'l* o *truca-la* són
incorrectes) **Envialis o**
envials els bombons (sols una és bona)
..... **Eslavaig enviar o vaig**
enviarlosla. (les dues són bones).....
Diguesme o diguem, Albert (la primera és molt formal)
.....

Correccions: Laposo a la rentadora?
..... **Dónali**
records..... **Animat i**
decideixte.....
Aneuvosen ara, que fareu tard..... **Senva**
sempre al moment de pagar..... **Lihodiré**
demà..... **Volia**
demanarvosho o ushovolia demanar (les dues són
bones).....
Aficionathi, és un gran passatemps.....
Trucali avui (*truca'l* o *truca-la* són incorrectes).....
Envialis o envials els bombons (sols una és bona).....
Eslavaig enviar o vaig enviarlosla. (les dues són
bones).....
Diguesme o diguem, Albert (la primera és molt formal)
.....
Correccions: Laposo a la rentadora? LA
POSO..... **Dónali**

records.....DÓNA-LI..... **Animat i decideixte**.....ANIMA" T I DECIDEIX- TE..... **Aneuvosen** ara, que fareu tard.....ANEU-VOS-EN (**EL VER ANAR-SE'N SEMPRE TÉ DOS PRONOMS "SOLDATS"**). **Senva** sempre al moment de pagar.....SE" N VA..... **Lihodiré** demà.....LI HO DIRÉ..... **Volia demanarvosho o ushovolia demanar** (les dues són bones).VOLIA DEMANAR-VOS-HO O US HO VOLIA DEMANAR **Aficionathi**, és un gran passatemps.....AFICIONA-T" HI..... **Trucali** avui (*truca'l* o *truca-la* són incorrectes)..TRUCA- LI..... **Envialis o envials** els bombons (sols una és bona)...ENVIA"LS.... **Elslavaig enviar o vaig enviarlosla**. (les dues són bones).....ELS LA VAIG ENVIAR O VAIG ENVIAR-LOS- LA.....
Diguesme o diguem, Albert (la primera és molt formal) DIGUES-ME O DIGUE" M.....

b. Els pronoms febles i les funcions sintàctiques

1. El complement directe

a) el substituïm per **el, la, lo, los, els i les** quan el complement és definit

exemple: Passa la sal = passa-la

b) el substituïm per **ho** quan equival a una oració (també substituïble per "això")

exemple: no vull que estiguis lluny de mi = no ho vull

c) el substituïm per **en/ne** quan el complement és un substantiu indefinit

exemples: no m'expliquis mentides = no me n'expliquis
passa sal al Joan = passa'n al Joan

(*) En català, a diferència del castellà, un complement directe, encara que sigui "persona", no va precedit d'una **a**. Exemple:

Ahir vaig veure la Maria.
cd

2. El complement indirecte.

a) quan és singular, se substitueix sempre per **li**

Exemple: Ella escriu cartes a la seva amiga. = Ella li escriu cartes

(*) Li mai s'apostrofa

A vegades usem un pronom de cd on hem d'usar-ne un de ci.

Exemple: trucar (per telèfon) a la Maria = trucar-li

b) quan és plural, se substitueix per **els** o **los**.

Exemple: envia roses a aquelles noies = envia'ls roses

no vull enviar-los res a aquells nois = no vull enviar-los res

(*) "lis" no existeix

Si et demanen de substituir un sol complement, **els hi** no es correcte (fixa't en els dos últims exemples), tot i que és el que diu tothom.

Per a nosaltres i vosaltres, la forma reflexiva és sempre **nos**, **us**, **vos**

o **us**; mai **se**.

Exemple: *mirem-nos al mirall* o *afluixeu-vos l'americana*

3. L'atribut (generalment el complement que segueix el verb ser, estar, semblar, esdevenir i semblants)

a) En principi el substituïm per **ho**.

Exemple: Ell és un bon metge = Ell ho és.

b) Hi ha alguns casos excepcionals (on posarem *en* o els pronoms determinats *el, la, els...*)

Exemples: És el Manel, aquell que saluda? Sí, que l'és.

Estàs enamorat? Sí, n'estic molt (, d'enamorat)

4. El complement circumstancial (pot ser prescindible en l'oració) i complement preposicional (hi és sempre imprescindible)

a) Qualsevol complement que comenci amb *de* se substitueix per **en**.

Exemple: Sempre parla de la seva anècdota amb el rei = sempre en parla.

cp Ara vinc de parlar amb el director = ara en vinc

cp Em penedeixo del que no vaig fer i creia que havia de fer = me'n penedeixo

cp b) Els complements que comencen amb altres preposicions (*a, en, amb, per...*) se substituiran per **hi**.

Exemples: sempre penso en tu = sempre hi penso

cp Mon pare té una fàbrica de suro a la Bisbal = mon pare hi té una fàbrica de suro

cc aniré al cine divendres a la nit = hi aniré divendres a la nit

cp vaig viure amb la Maria durant dos anys = hi vaig viure durant dos anys

cp sóc entre l'espasa i la paret = hi sóc
cp sempre m'obsessiono per coses que no puc
controlar = sempre m'hi obsessiono
cp

(*) Fixeu-vos que en casos com el darrer heu d'unir el pronom *em* de *m'obsessiono* amb *hi*.

5. Complement predicatiu (generalment, un adjectiu o adverbi després d'un verb no copulatiu)

També se substitueix per **hi**.

Exemple: quan els meus fills han arribat a casa, ja dormo tranquil
= ja hi dormo

EXERCICIS. I ara practica una mica. Guiant-te per la frase de l'esquerra, col·loca a l'espai buit el pronom que falti.

1. Complement directe

Ell canvia el jersei : ell canvia Tu, noi, canvia tot el que et molesti : Tu, noi, canvia..... Noia, vés a comprar pa! : Noia, vés a comprar.....!

Vés a comprar el pa: Vés a comprar..... Vés a comprar pa : Vés a comprar..... Passa els sobres a la Maria : Passa..... a la Maria. Passa sobres a qui te'n demani : Passa..... a qui te'n demani. Explica tot el que sàpigues : Explica..... Envia la carta abans que sigui massa tard : Envia..... abans que sigui massa tard. No m'explica tot el que fa : No explica (Calen dos pronoms) No sé el número guanyador : No sé. No sé què dir-te : No sé. Animem a nosaltres mateixos : Animem..... Afaiteu a vosaltres mateixos : Afaiteu

2. Atribut

Ell és un boig : Ell és. Això és veritat : Això és. Sembla un conte de fades : sembla. Sembla un poca solta però no ho és :

..... sembla, però no és.

3. Complement indirecte

Envia la carta al Manel : Envia..... la carta Puc passar als amics tot el que em sobra : Puc passar..... tot el que em sobra. Envia la carta als amics ara mateix : Envia la carta ara mateix. Ella envia postals als aviadors : Ella envia postals.

4. Complements circumstancials i preposicionals

Vaig a Paris diumenge : vaig diumenge. Poso la ploma al calaix : poso la ploma. No es penedeix de res : No penedeix (fixa't que aquí em de combinar es i un altre pronom). Sempre penso en la meva infantesa : Sempre penso. Jo era sempre entre l'Eva i la Maria : Jo era sempre. Jugo a escacs quan em ve de gust : jugo quan em ve de gust. Acabo d'arribar de Manchester : acabo d'arribar. Jugo amb els nens més lents : jugo. Penso en els dies que érem feliços : penso. No s'assabenta del que li passa al costat : no assabenta (de nou una combinació de dos pronoms). Parlaven de física : parlaven Tot just ara vinc de casa de mare. Tot just ara..... vinc.

Correccions :

Complement directe

Ell canvia el jersei : ell ...EL..... canvia Tu, noi, canvia tot el que et molesti : Tu, noi, canvia."L..... Noia, vés a comprar pa! : Noia, vés a comprar.-NE.....!

Vés a comprar el pa: Vés a comprar...-LO..... Vés a comprar pa : Vés a comprar.-NE..... Passa els sobres a la Maria : Passa.."LS..... a la Maria. Passa sobres a qui te'n demani : Passa.."N..... a qui te'n demani. Explica tot el que sàpigues : Explica..-HO..... Envia la carta abans que sigui massa tard : Envia...-LA..... abans que sigui

massa tard. No m'explica tot el que fa : No M"HO..... explica. No sé el número guanyador : No ...EL.... sé. No sé què dir-te : No ..HO..... sé. Animem a nosaltres mateixos : Animem...-NOS..... Afaiteu a vosaltres mateixos : Afaiteu ..-VOS.....

Atribut

Ell és un boig : Ell ...HO... és. Això és veritat : Això ..HO.... és.
Sembla un conte de fades : ..HO.... sembla. Sembla un poca solta però no ho és : ..HO. sembla, però no ..HO.... és.

Complement indirecte

Envia la carta al Manel : Envia...-LI...la carta... Puc passar als amics tot el que em sobra : Puc passar..- LOS..... tot el que em sobra. Envia la carta als amics ara mateix : Envia „LS..... la carta ara mateix. Ella envia postals als aviadors : Ella ...ELS..... envia postals.

Complements circumstancials i preposicionals

Vaig a Paris diumenge : .HI..... vaig diumenge. Poso la ploma al calaix : ..HI..... poso la ploma. No es penedeix de res : No SE"N..... penedeix (fixa't que aquí em de combinar es i un altre pronom). Sempre penso en la meva infantesa : Sempre ...HI.. penso. Jo era sempre entre l'Eva i la Maria : Jo ...HI..... era sempre. Jugo a escacs quan em ve de gust : HI..... jugo quan em ve de gust. Acabo d'arribar de Manchester : ...N"..... acabo d'arribar. Jugo amb els nens més lents : ...HI..... jugo. Penso en els dies que érem feliços : ...HI..... penso. No s'assabenta del que li passa al costat : no SE N"... assabenta (de nou una combinació de dos pronoms). Parlaven de física : ..EN..... parlaven Tot just ara vinc de casa de mare. Tot just ara....EN... vinc.

c. Pautes per a les substitucions i combinacions de pronoms febles.

Un pronom substitueix un complement, dos pronoms, dos complements (*envia'ls les flors* té un pronom que substitueix "a ells o elles", *envia'ls-les* substituiria envia a elles les flors)

Si apareix el complement no pot aparèixer el pronom que el substitueix (*Que hi ha pa?* té un complement directe, *Sí, n'hi ha* té el pronom que substitueix el cd. Seria totalment incorrecte dir *N'hi ha pa*).

Ara bé, hem de tenir en compte que sovint una coma marca el final d'una oració i el començament d'una altra (Podem dir *No em diguis que no has fet els deures* o *No m'ho diguis, que no has fet els deures*; *Em recordo dels dies que vam passar junts* o *Dels dies que vam passar junts, ja no me'n recordo*)

I quan combinem pronoms:

Unirem els dos pronoms i, tot seguint les normes ortogràfiques que ja hem vist, n'escrivem el resultat encara que "soni malament".

Recorda que, generalment, el complement directe va davant. Ex.: Els la dono = a ells (ci) la cadira (cd).

Recorda també que *lis* no existeix, i que a Barcelona i altres llocs del país existeix la tendència a posar *hi* a tot arreu, encara que n.

Fixa't com substituiríem primer solament el CI i després el CI i el CD.

Dono les claus als llogaters = **els** dono les claus

Ci Dono les claus als llogaters = **els les** dono

Cd ci

Excepcions: **Li + el, la, les** o **els** es transforma en **l'hi, la hi, les hi** o **els hi**.

Exercicis. Ara prova de fer el que costa més: substituir dos (o més) pronoms

correctament (probablement et caldrà tenir al costat la teoria de les funcions de cada pronom).

Passa'm el pa

Passa'm la mantega

Passa'm tovallons bruts

Ell no vol donar-me els diners

Ell no vol donar-me diners

Ella em diu tot el que pensa
.....

Jo et regalo tot el que tinc
.....

Jo volia dir-vos que us estimo molt
.....

Volem endur-nos tot el que podem necessitar
.....

Jo passo el bitllet de metro al Jordi
.....

Jo regalo la meva cartera a la Clara
.....

El Bernat ofereix els diners al pobre
.....

Tu dónes el que et sobra a ta germana
.....

Tu dónes roba a ta germana

.....
Tu ofereixes ajuda als que la necessiten
.....

Jo pinto als meus fills els quadres que veieu
.....

Jo pinto als meus fills quadres surrealistes
.....

Tu et presentes a l'aula
.....

Voleu acostar-vos fins a la botiga de queviures?
.....

No us adoneu del que està passant
.....

No em recordo del que em vas dir
.....

Els es penedeixen dels seus pecats
.....

Correccions (com sempre deixeu marcades d'alguna manera les vostres errades)

Passa'm el pa PASSA-ME'L.....

Passa'm la mantega PASSA-ME-
LA.....

Passa'm tovallons bruts PASSA-
ME'N.....

Ell no vol donar-me els diners NO VOL DONAR-

ME"LS.....

Ell no vol donar-me diners NO VOL DONAR-
ME"N.....

Ella em diu tot el que pensa M"HO
DIU.....

Jo et regalo tot el que tinc
.....T"HO.....

Jo volia dir-vos que us estimo molt DIR-VOS-
HO.....

Volem endur-nos tot el que podem necessitar ENDUR-NOS-
HO.....

Jo passo el bitllet de metro al Jordi L"HI.....(LI S"HA CONVERTIT EN HI)...

Jo regalo la meva cartera a la Clara LA
HI.REGALO.....

El Bernat ofereix els diners al pobre ELS
HI..OFEREIX.....

Tu dónes el que et sobra a ta germana LI
HO...DÓNES.....

Tu dónes roba a ta germana LI"N
DÓNES.....

Tu ofereixes ajuda als que la necessiten ELS
N"OFEREIXES.....

Jo pinto als meus fills els quadres que veieu ELS ELS
PINTO.....

Jo pinto als meus fills quadres surrealistes ELS EN
PINTO.....

Tu et presentes a l'aula T"HI
PRESENTES.....

Voleu acostar-vos fins a la botiga de queviures? ACOSTAR-VOS-
HI.....

No us adoneu del que està passant US
N"ADONEU.....

No em recordo del que em vas dir ME"N
RECORDO.....

Els es penedeixen dels seus pecats SE"N
PENEDEIXEN.....

1
6